

Inventarisatie van standpunten over kernenergie in de programma's van politieke partijen voor de Tweede Kamerverkiezingen op 15-17 maart 2021.

Laka analyseert, informeert en activeert

LAKA

Stichting Laka heeft alle programma's voor de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021 nageplozen over standpunten m.b.t. kernenergie.

Alle passages over kernenergie vanaf 1952, toen 'atoomenergie' voor het eerst in een programma werd genoemd, zijn hier te vinden.

1		<p>Samen aan de slag <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i></p>	<p>Klimaat en energie (...) De komende jaren zetten we in op: ▶ Nakomen van internationale klimaatafspraken uit het Verdrag van Parijs. Voor het bereiken van deze doelen sluiten we geen technieken op voorhand uit, zeker kernenergie niet. Kernenergie maakt het mogelijk om onze elektriciteit in 2050 volledig CO₂-neutraal op te wekken. (...) ▶ Investerings gericht op de toekomst. Alternatieve duurzame technologieën, zoals Carbon Capture and Storage (CCS), Carbon Capture and Usage (CCU), waterstof, (kleinschalige) kernenergie of de ontwikkeling van een thoriumreactor komen daarom in aanmerking voor de stimuleringsregeling voor duurzame energietransitie (SDE++).</p> <p>Klimaat en duurzaamheid Constante energie (...) ▶ Nieuwe kerncentrales in Nederland om op de lange termijn een betrouwbare en CO₂-neutrale energievoorziening te garanderen. Kernenergie kan op overheidssteun rekenen, waaronder financiering uit het Groeifonds. De strenge veiligheidseisen voor kernenergie blijven van kracht. Kernafval slaan we veilig op. Om de bouw van kerncentrales mogelijk te maken wordt een marktconsultatie gehouden die kan leiden tot concrete plannen. Daarnaast is van belang dat onderzoek wordt gedaan naar de bouw van kleine modulaire reactoren in Nederland. ▶ Langer openhouden van de kerncentrale in Borssele, die schone energie oplevert. ▶ Een Europese classificatie van kernenergie als duurzame energiebron. Dan zijn private investeerders eerder bereid geld te stoppen in de bouw en komen er ook Europese subsidies beschikbaar. ▶ Internationale samenwerking voor de bouw van nieuwe Europese kerncentrales in EU-lidstaten, waarbij landen ook onderling energie kunnen importeren. ▶ Grootschalige productie, gebruik en export van (groene) waterstof. Hiervoor kan aardgas met CO₂-afvang, en elektriciteit uit kerncentrales en hernieuwbare energiebronnen worden ingezet. Regio's in Noord- Nederland en Zuid-Nederland met een goede uitgangspositie voor waterstof krijgen een belangrijke rol binnen de waterstofeconomie. Met name Groningen kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Hierbij maken we gebruik van de innovatiekracht van clusters waar bedrijven en kennisinstellingen waterstoftechnologie ontwikkelen. ▶ Produceren van duurzame 'oranje waterstof' in Nederland. Hiervoor kunnen de wisselende opbrengsten van energie uit wind en zon worden ingezet als kernenergie de constante bron vormt voor het elektriciteitsnetwerk.</p>
---	---	--	--

			<p>Hernieuwbare energie</p> <p>► Substantiële uitbreiding van het aandeel duurzame energie. Hiervoor gebruiken we de innovatiekracht van Nederland en is van belang dat er altijd voldoende energie is. Naast kernenergie, geothermie en aquathermie, geven we de voorkeur aan windenergie op zee en zonnepanelen op daken. Voor het bouwen van zonneparken en windmolens op land is het creëren en verkrijgen van draagvlak onder de lokale bevolking een voorwaarde.</p> <p>Wonen en Vervoer; Schaarse ruimte</p> <p>De opkomst van emissieloze auto's zal de uitstoot van het verkeer de komende jaren flink verlagen, waardoor we infrastructuur kunnen uitbreiden en er tegelijkertijd extra ruimte voor andere sectoren ontstaat. Als CO2-neutrale energiebron is kernenergie daarbij cruciaal, ook omdat het voorkomt dat windmolens en zonneweides een disproportioneel beslag op de schaarse ruimte leggen.</p>
2		<p>Het gaat om u <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i></p>	<p>Uw klimaatrealisme (...)</p> <p>Onze kolencentrales, die tot de schoonste ter wereld behoren, blijven open. Ook worden er kerncentrales bijgebouwd die veiliger zijn dan ooit. Daarnaast zetten we in op thorium.</p>
3		<p>Nu doorpakken <i>Verkiezingsprogramma 2021- 2025</i></p>	<p>Rentmeesterschap in duurzaamheid en klimaat (...)</p> <p>Wij kiezen voor een versnelde overgang naar een betaalbare, duurzame energiemix. Windenergie op zee blijft een belangrijke bron. We blijven investeren in zonne-energie, duurzame biomassa en energiebesparing. Voor de periode na 2030 is kernenergie een serieuze optie. Samen met de energiesector ontwikkelen we daarom nieuwe plannen voor tenminste twee extra kerncentrales. Ook ontkomen we niet aan de opslag van CO2 onder de Noordzee. Om te voorkomen dat CO2-opslag en kernafval als probleem wordt doorgeschoven naar volgende generaties, investeren we in R&D rond het hergebruik van CO2 en het verminderen en het hergebruik van kernafval. De inzet is erop gericht om investeringen in de energietransitie juist ook te richten op regio's die we economisch willen versterken.</p>
4		<p>Een nieuw begin. Laat iedereen vrij, maar niemand vallen. <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i></p>	<p>Kernenergie als het duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar kan</p> <p>Kernenergie heeft een zeer lage CO2-uitstoot en gebruikt per MWh weinig ruimte, maar heeft maatschappelijke nadelen. Het is duur om energie op te wekken en het duurt zeker tien jaar om nieuwe centrales te bouwen. Daar komt bij dat er nog steeds geen goede oplossing is voor het kernafval dat duizenden jaren opgeslagen moet worden. Uit diverse recente studies blijkt bovendien dat kernenergie voor Nederland niet nodig is voor een schoon, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem. Met het oog op de grote klimaat-uitdagingen waar we voor staan, houden we desalniettemin een open vizier op ontwikkelingen in deze technologie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het staat marktpelers vrij een vergunning aan te vragen voor een nieuwe kerncentrale, mits ze verantwoordelijkheid nemen voor de ontmanteling en langdurige opslag van het kernafval. Nederland zal geen subsidie verlenen voor kerncentrales, garanties leveren voor de verkoopprijs van kernenergie of kernenergie voorrang geven op het net. • De wetenschap gaat onvermoeibaar verder met onderzoek naar betere vormen van kernenergie, zoals thorium, kernfusie en kleine centrales. Dat onderzoek steunen we.

5		Tijd voor nieuw realisme <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i>	Een groene economie voor iedereen 11. Kerncentrales zijn geen optie voor het duurzaam opwekken van energie. De bouw van een centrale duurt tientallen jaren, daar wacht de klimaatcrisis niet op. Daarnaast kosten de bouw en de ontmanteling van een kerncentrale tientallen miljarden euro's, waardoor kernenergie op geen enkele manier economisch rendabel is. Niet voor niets is er geen bedrijf te vinden dat in Nederland een kerncentrale wil bouwen. En dan hebben we het nog niet eens over het risico op desastreuze ongelukken en het radioactieve afval waarmee we ontelbare generaties na ons zouden opzadelen. Als mogelijk interessante opties voor de toekomst ondersteunen we wel onderzoek naar thorium en kernfusie.
6		Stel een daad <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i>	8 – Een schone wereld (...) <p>4 Kernenergie is niet veilig en schoon (waaronder het kernafval) en voor ons geen duurzaam alternatief. De kolencentrales worden gesloten, evenals de kerncentrale bij Borssele. We maken versneld een einde aan de gaswinning in Groningen en de rest van het land (ook in de Waddenzee). We stoppen direct met houtkap voor biomassa. We leggen ook geen woonwijken meer aan met deze schadelijke biomassacentrales.</p>
7		Ons plan voor een eerlijker en fatsoenlijker Nederland <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i>	5.2 Duurzame energie (...) <ul style="list-style-type: none"> • Geen nieuwe kernenergie. Kernenergie is duurzaam noch veilig en daarmee ongeschikt voor onze toekomstige energievoorziening. Ze zorgt voor een afvalprobleem voor de komende honderdduizenden jaren, naast veiligheids- en proliferatieproblemen. Er komen dus geen nieuwe investeringen in kerncentrales. • Kerncentrale Borssele zo snel mogelijk sluiten. Dat betekent in ieder geval eerder dan de huidige sluitingsdatum van 2033. Het rijk en de lokale overheden komen tot een eerlijke verdeling van de kosten voor de kerncentrale Borssele. Dit omdat de instandhouding en ontmanteling van de kerncentrale onevenredig zwaar drukken op de financiën van de provincie Zeeland.
8		Kiezen voor wat echt telt <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i>	Betaalbare en klimaatvriendelijke energie en warmte (....) <p>Nieuwe kerncentrales sluiten we niet uit.</p> De kerncentrale in Borssele kan, mits veilig en verantwoord, langer openblijven om een bijdrage te leveren aan een stabiel elektriciteitsstelsel tijdens de transitie. Kernenergie is één van de CO2-emissieloze energiebronnen en één van de weinige weersafhankelijke bronnen, die bovendien weinig ruimte inneemt. Nieuwe kerncentrales sluiten we niet uit, maar gelet op de nadelen die aan de huidige generatie kerncentrales kleven – met name de afvalproblematiek – hebben duurzame vormen van energie onze voorkeur.
9		Plan B 2021 <i>Verkiezingsprogramma 2021</i>	De vervuiler betaald (....) <ul style="list-style-type: none"> • De kolencentrales worden zo snel mogelijk gesloten. Stroom uit kolencentrales en ouderwetse kerncentrales mag niet het Nederlandse elektriciteitsnet op. • Nederland bouwt geen nieuwe kerncentrales en bestaande centrales worden zo snel mogelijk gesloten. Het is moreel niet verantwoord om toekomstige generaties met nog meer kernafval op te zadelen dat duizenden jaren gevaarlijk blijft. Bovendien duurt de bouw van een kerncentrale tientallen jaren en de kosten lopen op tot tientallen miljarden. De gevolgen bij een ramp zijn niet te overzien. <p>Duurzaam opgewekt Nederland bouwt.... (zelfde passage)</p>

10		50Plus <i>Verkiezingsprogramma 2021</i>	—
11		In vertrouwen <i>Verkiezingsprogramma 2021</i>	<p>Meer duurzame energie, minder fossiel (...) 668. De SGP is voor verlenging van de levensduur van de kerncentrale in Borsele en staat open voor een nieuwe inherent veilige kerncentrale. Hoewel kernenergie nadelen heeft, zoals radioactief afval en opwarming van het oppervlaktewater, is het grote voordeel dat het CO2-vrije én voorspelbare stroomproductie oplevert. Dat moet fair afgewogen worden tegen het ruimtebeslag en de hoge systeemkosten van windparken. De vrijkomende restwarmte van een kerncentrale wordt zo effectief mogelijk benut. Voor bewoners in de omgeving van een kerncentrale moeten voordelen zijn, zoals goedkopere stroom of warmte.</p> 669. De overheid moet investeren in onderzoek naar gebruik van thorium en toewerken naar een demonstratiecentrale in bijvoorbeeld Zeeland.
12		Denk Anders <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i>	—
13		Stem Nederland terug <i>Verkiezingsprogramma 2021</i>	<p>Voorwoord Wij willen dus: (...) <ul style="list-style-type: none"> • Schonere lucht, bodem en water. Meer bomen, meer natuur. Maar stoppen met de klimaatplannen. Wij willen doorgaan met gebruik van gas voor de verwarming van woningen en voor de industrie. Stoppen met de horizon-vervuilende, geldvermalende windturbines. Investeren in kernenergie. En CO2 niet langer zien als ‘vervuiler’. <p>Hoofdstuk 5: Klimaat, Landbouw & Innovatie (Kern)energie en innovatie (...) Kernenergie daarentegen is een schone, betrouwbare en zeer veilige techniek. In Frankrijk wordt meer dan 70% van de elektriciteit door kernenergie opgewekt. In tegenstelling tot ‘renewables’ zoals zon, wind en biomassa is de energiedichtheid van kernenergie zeer groot en het ruimtegebruik zeer beperkt. Het enige wat nodig is, is een langdurige commitment van de Nederlandse overheid zodat energiemaatschappijen de investering aandurven waar we 60 tot 80 jaar van profiteren. Het is verder goed voor de werkgelegenheid omdat bedrijven in Nederland dan concurrerend kunnen produceren. (...) FVD wil ook inzetten op onderzoek naar gesmoltenzout-reactoren. Dit is ook een vorm van kernenergie waarbij thorium als brandstof wordt gebruikt. Deze nieuwe vorm van kernenergie biedt vele voordelen en één daarvan is dat er nauwelijks afval overblijft. Nederland als koploper in de wereld met deze innovatie techniek. Het kan omdat alle basiselementen aanwezig zijn. NRG in Petten is de enige locatie ter wereld waar proeven</p> </p>

			gedaan kunnen worden en daar is inmiddels ook veel kennis aanwezig. Deze koppositie mogen we nooit uit handen geven.
14		Allemaal anders maar toch gelijkwaardig <i>Verkiezingsprogramma 2021</i>	–
15		Het Juiste Antwoord <i>Verkiezingsprogramma 2021-2025</i>	<p>3.4 Energie en energietransitie (...)</p> <p>JA21 wil daarom stoppen met het huidige klimaatbeleid (subsidiëren van onder andere zonnepanelen, wind, biobrandstoffen en met name met het biomassabeleid) onder het juk van de Klimaatwet. De onrealistische doelen voor duurzame energie en CO2-reductie in 2023, 2030 en 2050 moeten worden afgeschaft. We moeten stoppen met de plannen voor een extra hoge CO2-belasting voor bedrijven. Wat wel dringend nodig is, is dat Nederland naar een degelijk energiebeleid terugkeert met de focus op betrouwbare, schone en betaalbare energie.</p> <p>We moeten voortdurend zoeken naar betere energiebronnen. En ‘beter’ wil dus zeggen: schoon, betrouwbaar, haalbaar en betaalbaar. Transitie naar dure, onbetrouwbare en inefficiëntere systemen zijn immers gedoemd te mislukken omdat ze stuklopen op economische problemen, het landschap aantasten en een bedreiging vormen voor het milieu. Daarom moet bij de overheidsuitgaven aan de energietransitie de focus wat JA21 betreft geheel verschuiven van het subsidiëren van onrendabele duurzame bronnen naar energieonderzoek en innovatie.</p> <p>JA21 is voorstander van kernenergie. Kernenergie is betrouwbaar en veilig, beschikbaar naar behoefte, schoon en betaalbaar en neemt nog minder ruimte in dan fossiele centrales. Daardoor kan kernenergie op termijn fossiele energie vervangen en daarbij welvaart versterken in plaats van afbreken. Kernenergiecentrales dragen bovendien op ieder moment van de dag bij aan het regelvermogen van het elektriciteitssysteem en garanderen beschikbaarheid ook als er geen wind en/of zonnepanelen is; tijdens periodes van laag verbruik kan daarnaast op efficiënte wijze de elektriciteit worden gebruikt voor het produceren van waterstof. Het enige wat hiervoor nodig is, is een langdurig commitment van de Nederlandse overheid. Dan kunnen voorwaarden geschapen worden waarop commercieel rendabele kerncentrales gebouwd kunnen worden die voor 60 tot 80 jaar betrouwbare en voordelige stroom kunnen leveren en kan snel met de bouw begonnen worden.</p> <p>De vergunning voor de kerncentrale in Borssele dient te worden verlengd. Nederland kan met het vergroten van het aandeel kernenergie in de energiemix beginnen door het aanbesteden van een aantal nieuwe kerncentrales in Borssele, de Eemshaven en de Maasvlakte.</p> <p>Goedkope en betrouwbare kernenergie kan op lange termijn ook via waterstof synthetische alternatieven produceren voor diesel en kerosine en voor industriële grondstoffen. JA21 is overigens tegen het substantieel subsidiëren van de productie van kernenergie, waterstof of welke energievorm dan ook. Alleen concurrerende kernenergie is een betere optie dan fossiel. In afwachting van een groot aandeel kernenergie kunnen we blijven vertrouwen op geïmporteerd aardgas, en op de schone en efficiënte gloednieuwe kolencentrales die we kortgeleden hebben geopend, maar die de overheid alweer aan het sluiten is. Het sluitingsbesluit voor onze gloednieuwe en schone kolencentrales moet worden ongedaan gemaakt.</p>

			<p>Voor energievoorziening op lange termijn wil JA21 mede inzetten op gesmoltenzoutreactoren (MSR). Deze nieuwe vorm van kernenergie is absoluut veilig, produceert nauwelijks langlevend afval en vooral: wordt zelfs flink goedkoper dan steenkool en aardgas. In Nederland is bij Technische Universiteit Delft, NRG (HFR-reactor Petten) en EPZ (kerncentrale Borssele) unieke knowhow op dit gebied aanwezig. Veelbelovende MSR-startups laten hier al onderzoek doen of willen zich graag in Nederland vestigen. De plannen daarvoor liggen klaar. JA21 wil het onderzoek opschalen en de vestiging van startups faciliteren.</p>
16		<p>Volt Verkiezingsprogramma 2021-2025</p>	<p>1.1 Klimaat (...) Klimaatneutraal in 2040 Volt steunt de Green Deal van de EU, behalve waar het gaat om kernenergie en biomassa. (...) Inzetten op duurzame energiebronnen Volt wil dat onze economie in 2040 grotendeels draait op groene energie zoals wind- en zonne-energie. Om de doelstellingen op een haalbaar manier te versnellen moeten we pragmatisch naar de opties kijken. Daarom zien we kernenergie als een optie die goed onderzocht moet worden. Hiermee zouden we de transitie naar de waterstofeconomie kunnen realiseren. (...) Kernenergie in transitie De transitie naar schone energie is een enorme uitdaging wat tijdsdruk, kosten, ruimte- en materiaalgebruik betreft. Volt zet in op de verdere uitbouw van hernieuwbare energie, zoals zon en wind inclusief de energieopslag (met waterstof als voornaamste energiedrager) en vraagsturing die daarbij nodig zijn. Weersonafhankelijke betrouwbare energiebronnen, zoals aardwarmte of kernenergie zijn essentieel voor een stabiele en betaalbare energievoorziening. Hierbij ziet Volt kernenergie als optie vanwege de heel lage oppervlakte- en materiaalconsumptie. Aangezien kerncentrales het grootste deel van de tijd kunnen draaien, kan kernenergie veel betekenen voor het CO 2 vrij produceren van waterstof. Voor de inzet van kernenergie is net zoals voor de hele energietransitie stabiel overheidsbeleid en steun aan bedrijven nodig. Door middel van het voorzien in de juiste steun zoals garanties, voordelige leningen of subsidies, net als bij zonnepanelen en windturbines nu, kan de overheid de markt helpen opstarten. Ons doel blijft een duurzame en afvalvrije energiemix, die onder andere bestaat uit wind-, water- en zonne-energie, en dat op Europees niveau. Verder moedigen we participatie aan van de lokale bevolking in de winstdeling en besluitvorming bij het bouwen van kerncentrales. Verduurzaming van kernenergie Alhoewel moderne kerncentrales veilig zijn, blijft de langdurige opslag van kernafval een bijzonder maatschappelijk vraagstuk. Radioactief afval wordt voor een deel geproduceerd door kerncentrales maar ook door de mijnbouw, industrie en medische sector. Volt wil inzetten op onderzoek en samenwerking op Europees niveau om dit afval op een maatschappelijk verantwoorde manier te beheersen. In Finland is een diepe ondergrondse lange termijn opslag in aanbouw. We kunnen veel van elkaar leren op dit vlak. In de afgelopen decennia zijn Europese investeringen voor onderzoek naar kernenergie vele malen kleiner geweest dan investeringen in fossiel. Deze mentaliteit heeft er juist voor gezorgd dat we kansen voor het verduurzamen van kernenergie lieten liggen. Volt wil inzetten op Europees onderzoek naar geavanceerde en inherent veilige vormen van kernenergie om zo het kernafvalvraagstuk aan te pakken. Bijvoorbeeld Thorium reactoren en snelle</p>

			kweekreactoren zouden de restproducten van huidige centrales kunnen “verbranden”. Tegen het tweede helft van deze eeuw is de heilige graal van schone energie kernfusie, dat ons op lange termijn voor miljoenen jaren aan energie kan voorzien zonder langdurig kernafval.
17		Boer Burger Beweging <i>Verkiezingsprogramma 2021</i>	Gezonde maatschappij: Wat wil BBB? (...) <p>10- BBB is voor kernenergie als schone energiebron. Voor een structurele energieproductie, zonder aantasting van ons mooie landschap, zonder aanpassing van ons energienet kunnen veilige kerncentrales gebouwd worden. Geen CO2 uitstoot en een goedkope grondstof. Nieuwe technieken bieden nieuwe veilige inzichten: w.o. kernenergie.</p>